

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 5 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

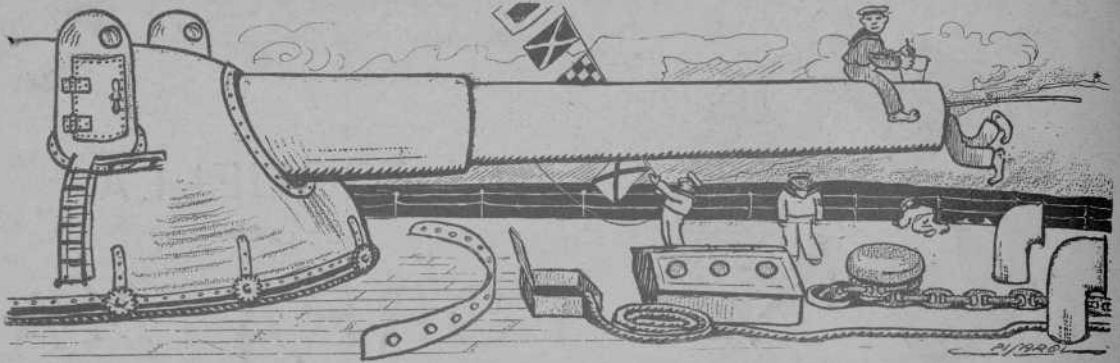
A LA PORTA DE LA CASA GRAN

—Haga osté el favor de decir al señor Alcalde que los ingleses estar aquí.
—¿Ingleses?... Es inútil molestarle. ¡No hay un céntimo en caja!

Domingo Pardo

MANIOBRAS INGLESAS

Fent dissapte d' un canó.

CRONICA

AL sonar las primeras canonadas de la esquadra inglesa, anclada á Barcelona, no 'n vulguin més de suposicions y comentaris.

—Els paisans de lord Salisbury—deya un pessimista—venen á veure si aquesta nació moribunda encare 's belluga.

—¿Y aixó? ¿Es que volen assistir al enterro?—li preguntá un seu amic.

—Al enterro no ho sé del cert. Pero sospito que á lo que assistiran més á gust fora á la obertura del testament y á la repartició de la herencia. En aquesta classe d'operacions els inglesos no hi faltan may.

—Per mi,—deya un altre,—han vingut á posar á prova 'l zel apostólic y la valentia del Cardenal Casanyas: han vingut á respondre á la seva última pastoral.

—¿Vols dir que n' están enterats?

—¡Uy! ¡quins uns!.. Ells ho saben tot. Al rebre la noticia de qu' en aquesta católica Espanya 's feya treure la creu de la fatxada de las capellas evangélicas, han comparegut á veure si algú s' atreviria á anar á treure la creu de las vergas dels seus acorassats.

—¿Pero no diu la Constitució que tota manifestació externa d' un culte dissident..?

—Si, la Constitució dirá tot lo que vulguis; pero las férreas capellas flotants que disposan d' aquells formidables salpassers de tiro rápit y d' alcans invrossímil, per tot arreu hont se presentan se fan dir si senyor.

—Pero ¿y qué dirá 'l pobre Cardenal?

—¡Qué vols que diguill.. Remugar ab tonada de cant gregoriá, aquells famosos versos de la copla dels sarracenos:

«Que Dios ayuda á los malos,
cuando son más que los buenos.»

Un polítich que sol prestar atenció á tots els aconteixements deya:

—Aquí teniu 'l amo d' aquests barcos poderosos, entre 'ls quals n' hi ha un que passa com el més fort y més modern del món: el Sr. Eduardo no hi va may á bordo á fer el maco ó 'l pinxo. Pero quan li convé que 's recordin d' ell, dona ordre de que 's posin en marxa y de que 's presentin ahont millor li sembla. ¡Ell ray! Tot el món li es patria. Per aixó 's passeja per tot arreu com un simple particular. Vol divertir-se y que no 'l destorbin. Disfressa la seva prepotencia ab una gran afectació de senzillés y de llanesa.

No fá com altres colegas que disfressan la seva debilitat ab una gatzara continua d' ostentació y boato.

Un catalanista feya 'ls següents càlculs:

—Si ressucitessin els Jaumes, els Peres y 'ls Berengueras, de tots aquests acorassats no 'n tindrian ni per una dent. Al crit de «Sant Jordi, firmá firmá» en un tancar y obrir d' ulls se 'ls farien seus y ab ells mateixos se 'n anirian de dret á conquistar las Illas Británicas, sens que durant la travessia permetessin el pas á un sol peix, ni á un trist bacallá, que no portés sobre 'l lloç las barras d' Aragó. Aixís succhía en plena Edat Mitja. ¿Per qué no han de reproduhirse aquells venturosos temps?

L' almirall, al desembarcar, aná á fer visita á totas las autoritats... á totas menos al Cardenal. ¡Y aixó que l' eminentíssim ha alcançat en grau tan alt en la gerarquia autoritaria, que fins reb cartas reals, implorant la seva benedició apostólica!

Entre las autoritats favorescudas s' hi conta l' arcalde Lluch.

Per cert que 'l representant del Govern en l' *Hôtel de ville*, tan bon punt las bolas de Montjuich senyalaren l' aproximació dels acorassats, va acudir al teléfont, sonant el timbre ab má tremolosa y dihent:

—Centro: comunicació ab l' *Hôtel Tibi dabo*.

Una vegada la comunicació establerta, va apressurar-se á trasmetre la següent ordre:

—Esquadra á la vista: preparin tech.

Mes ay! l' arcalde de R. O. no va contar *con la huésped* ó *con el huésped*.

Y l' hoste, ó sigui l' almirall, li va dir net y clar que renunciava al obsequi que l' arcalde de R. O. li oferia en nom de la Corporació municipal... que tenia altres compromisos contrets... y que un' altra vegada que vingués á Barcelona, probablement dintre de un any, procuraria complaure al Sr. Lluch, anant á dinar ab ell al Tibi-Dabo.

¡Dintre de un any!... ¿Quí será, d' aquí á un any, arcalde de Barcelona?

Es molt presumible, casi segur que l' excusa del almirall británich s' inspira en un elevat patriotisme.

Ell deu saber prou bé la situació de las arcas municipals, buydas de diners, plenas sols d' enredos y compromisos. Se gasta sense tó ni só y 's paga malament ó may. Els inglesos de la Pubilla están desesperats. Y l' almirall pensaria:

—Fora cas de conciencia agravar ab un nou gasto la situació apurada dels inglesos, que al cap y al últim son paisans meus. Que no puguin dir

ELS MUSICHS MUNICIPALS A MADRIT

may que la esquadra del meu mando ha vingut á perjudicarlos.

L'arcalde de R. O. va quedar tan desconcertat ab aquesta negativa, que ni esma va tenir per aprofitar l'ocasió que se li oferia de prestar á Barcelona un gran servey ab el concurs de la esquadra inglesa.

Se tracta de la reforma del casco antich. Fa prop de mitj sigle que 's remena aqueeta qüestió y apenas si en tan llarch espay de temps s'ha adelantat un pas. Un tros de carrer de Bilbao, un altre trosset encare més curt de carrer de la Reyna regent, y entremitj el bossi de carrer entatxonat com un' ànima en pena entre 'ls del Pont de la Parra y 'l de Sant Pere més baix. Aixó es tot lo que s'ha fet, y encare en virtut de circumstancies especials que difícilment se reproduheixen. El carrer de Bilbao va obrirse quan l'alsament del siti de la heroica vila. El de la Reyna regent, quan la vinguda de D.ª Maria Cristina ab motiu de la Exposició Universal. Y sense las iniciativas de un negociant encare estaria per fer el tros d'entremitj, qu'espera fa més de quinze anys que l'enlassin ab els altres.

Després de un sens fi de tentativas seguidas d'altres tants fracassos, al últim s'ha anat á raure á n'el Sr. Marqués de las Cinquillas, es lo mateix qu'entregar l'empresa de la reforma á la voluntat del cel sempre calmosa.

¿A qué no acudir á medis més expeditos, més ràpits y efectius ara que l'ocasió s'presentava tan propicia?

Podia l'arcalde Lluch impetrar l'ausili poderós de la esquadra inglesa, y en unas quantas horas quedavan obertas d'extrém á extrém las tres vías de reforma. Bastava pendre ben bé las visuals y ¡bum, barrabum!... quatre canonadas y llestos. Per que en lo referent á la reforma lo difícil no es construir, sino derribar. Y 'ls canons de la esquadra inglesa se n'haurían sortit ab la mateixa facilitat que qui fa una salva.

Ja ho ven l'arcalde

Van tocar la mar de pessas,
pero 'l moment mes hermós
fou aquell en que per ditxa
varen poguer tocá el dos.

¡INFRAGANTII

— Señor inspector, vecha este pájaro... Trae una llave inglesa.
 — ¿Qué lbas á hacer tú con eso?
 — Nada. L' anava á tornar á n' aquells senyors, que 'm sembla que 'ls deu haver caygut á n' ells.

JA HI TORNEM A SER

— Dona gust aquest Barcelona, ¿veritat, Sacilla?...
 Cada quatre dies, festas.

Lluch: encaterinat ab el ditzós tech del Tibi-Dabo, va desdenyar l' ocasió que se li oferia de immortalisar-se. Está vist que las percepcions del émul d'en Rius y Taulet no arriban més enllá del plat.

Las tripulacions de l' esquadra van animar ab la seva presència 'ls carrers de Barcelona. Per tot arreu se 'n veyan, ab la gorreta blanca al cap y las calsas acampanadas els uns; ab l' esclopet y la pesa de cos vermella els altres; alguns ab barrets de palla y ab calsons de cuyro com els montanyesos. Aquesta últims, segons me van dir, forman la policia de l' esquadra y tenen l' encàrrech de acompanyar á bordo á aquells dels seus companys que perden el rumbo. L' autoritat qu' exerceixen resideix en las pantorrillas cubiertas ab els calsons. Prengui nota de aquesta particularitat el Sr. Planas y Casals.

Aquí ahont la major part de la gent á penas pot menjar, dada la carestia y la mala qualitat de las substancias alimenticias, va cridar molt l' atenció l' embarch de las provisions, totas de primera y en quantitats fabulosas.

— Els que aixís endrapan—deya un llanxer de la Porta de la Pau—més que mariners, deuen ser canonjes.

Y aixís ha de ser: posats al servey de una nació rica que 's pot permetre aquest luxu, per lo mateix que cobran bona soldada y menjan bé son forts.

Home per home y en igualtat de circumstancias, cada espanyol val un inglés. Pero tots junts poden immensament més que nosaltres, perque van ben regits y ben manats, y nosaltres no.

En sols una cosa 'ns podém desafiar ab ells: á beure. Ells ab un parell de vasos del nostre xaretlo ja 'n tenen prou pera llansarse per aquests carrers, arrossegant els peus y entregantse als més estrañaris exercicis d' escriptura ambulatoria. Per més que fassin no poden passar de la *esse*.

Sobre aquest particular podém viure tranquils. El día que vulguin ens ho pendrán tot; pero 'l nostre vi els oferirá á n' ells... y la famosa teoria del seu ilustre Darwin pendrá un nou giro. Podrá ser cert, com va afirmar aquell gran sabi, que l' home descendeix del mico; pero per lo que 's ven, es induptable que 'l mariner inglés tendeix á transformar-se en mona.

P. DEL O.

EL MEU PRIMER AMOR

La noya que un día lo meu cor va encendre d' amorós desitj era molt hermosa tant, que fins per ella—hauria fet crims.

Li deya:—T' estimo més que á n' els meus pares que m' han dut al món
 ¡Oh, sí! L' adorava com sols s' acostuma pel primer amor.

Mes ella se 'n reya y de mas paraulas no 'n feya pas cas; fins me deya:—¡Ximple! lo que tu ab mi buscas altrás t' ho darán.

Per més que al darrera li anava boy sempre pregunt de genolls, ella 'm despreciava y ab malas paraulas me treya d' aprop.

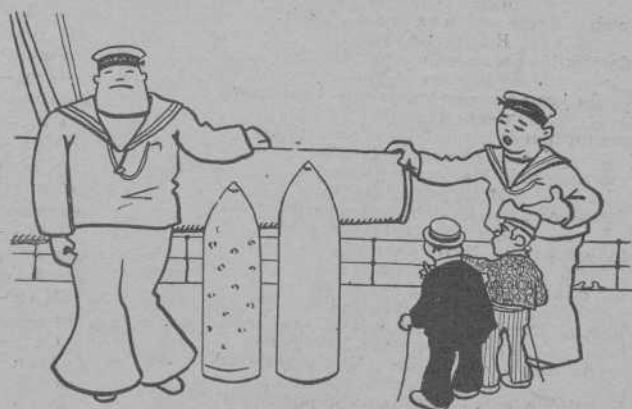
Y es qu' ella volia á un tipo mitj físich de mal carregat que li va prometre que la portaria com jo á n' al altar.

Ella, enlluernada per las falsas joyas qu' ell portava als dits,

INGLIS

—A ver, á ver cuándo llegar á nuestra altura...

—Goyta, Tófol... Canóns, balas, homes... tot ho fan de la mateixa mida.

—Aquí en España todo ser superior. El vino... las flores...
—Y de las muqueres ¡qué me'n dise!

—Déixils estar aquests acorassats, senyor! Aquells ha de venir á veure!

PI YARDI

—Se coneix que 'l saxtre va gastar tot el panya ab els pantalons del un... y pels del altre no n'hi va quedar.

quedá seduñida
y ab poqueta estona va donarli 'l «sf».
Els díes de joia
desseguída passan en eix món traydor
y la meva ingrata
pochs jorns va gosarli, perque 'l seductor
á més de canalla
era un tipo dropo y d' instint pervers,
fals com la quincalla
que sempre lluhfa —anant pel carrer.
Molts jorns jo la trobo
demacrada y trista —ab son tendre fill
que als seus brassos porta,
m' escapa una llágrima y un fondo sospir.
Y al platet de llauna
qu' ella tremolosa sostén ab sa má
li tiro un' almoyna
que, al caure en son centre fa un soroll extrany...
Sembla que ella 'm digui:
—¡Allunya't per sempre... No t' atansis... Ves...
Qu' en eix món mentida,
lo qu' es un per l' altre ja no ho podém ser!

FÉLIX CANA

MAR Y CEL

Davant d' Alger. El Cel y el Mar, els eterns companys, conversan. Ohímlos.

CEL.—¿Qu' es alló que surt del port?

MAR.—¿Aquell aixám de petites embarcaciós?
Las canoas de las regatas.

CEL.—¿Canoas?

MAR.—Sí: uns barquets automóvils, expressament construhits per aixó.

CEL.—¿Pero ahónt van tan apressurats?

MAR.—¿Ahónt vols que vajin?... A veure si guanyan el premi. ¿No n' has sentit parlar?

CEL.—Ni una paraula.

MAR.—Ja es extrany!... Fa tres senmanas que l' Europa, el món enter, no s' ocupa d' altra cosa. Sembla que 's tracta d' unas regatas organisadas pel *Matin* de París. Y no t' dich res dels gastos que s' han fet pera aquesta ditxosa festa... De la construcció dels barquets se n' han encarregat els mi-

llors mecánichs, els més hábils enginyers. Res s' ha escatimat pera produhir embarcaciós ben lleugeras, ben rápidas, dócils al timó y á l' hélice...

CEL.—¿Quín es el programa de las regatas?

MAR.—Surtir d' Alger, fer á Mahó una curta escala y d' allí á Tolón.

CEL.—¿Y després?

MAR.—Després, ja se sab: la canoa que primer hagi arribat al siti s' emportará el premi, las otras se retirarán, més ó menos avergonyidas... y ja está acabada la broma.

CEL.—¿Creurías que 'm sembla una barbaritat lo que aquestas miseras llanxas se proposan?... ¡D' Alger á Tolón!... ¿Ja sabs lo que díes?

MAR.—Jo, sí: els que las tripulan son els que potser no ho saben.

CEL.—Hi ha una distancia inmensa d' aquí á allí.

MAR.—¡Espantosa!

CEL.—Y aquestas barquetas son molt petites...

MAR.—Verdaderas clocas de nou.

CEL.—¿Ja s' han fet cárrech de que 'l Mediterrani no 's un cubell, ni un safreig, ni una bassa d' oli?

MAR.—No s' han fet cárrech de res. Aquí no hi ha més que l' afany del premi, la sugestió del triomfo, y para de contar.

(Pausa llarga).

CEL.—¡Hola!... Y aquells barcos més grossos que segueixen á las canoas automóvils, ¿qué son?

MAR.—Canoners, torpeders de la esquadra francesa...

CEL.—¿Tractarán potser de detenirlas?

MAR.—Al contrari: las segueixen per' aconvoyarlas, pera protegirlas, pera servilsh' d' amparo en cas de perill.

CEL.—¿Tan important es la missió d' aquestas barquetas, que 'l Govern se creu obligat á emplear en el servey d' ellas naus exclusivament construhidas pera vetllar per la seguretat de la nació?

MAR.—No t' hi preocupis. ¡Cosas dels Guberns! ¡Fós aquésta la primera vegada que succeheix!

CEL.—¡Ah!... ¿Ja n' hi hagut altres cops de regatas pel istil?

MAR.—Regatas no, pero hi ha hagut carreras d' automóvils. Justament ara farà dos anys... Van ar-

LA FESTA DEL ARBRE

—Estimeu l' arbre, fills meus, estimeulo forsa, perque sense ell no menjariam, no respirariam, no podriam viure...

(Y un cop finit el sermó, comensa la "estimació".)

PER AQUESTS CARRERS

—Ré!... Esperaré á donar-li la carbassa el dia que s' examini... Aixís ne tindrà dugas.

—¡Que torni aviat!... Está bé la mestressa... Tornaré aviat... si no 'l trobo á n' ell.

marse'n unas entre París y Madrid, y á fi de que 'ls corredors no trobessin en el camí destorbs ni obstacles, s'ordená que de tal á tal hora quedessin lliures y desembrassadas totes las carreteras que 'ls automovilistas havían escullit pel cas.

CEL.—¿Y quin resultat se 'n va treure d' aquesta cerimonia?

MAR.—Que á las pocas horas ja hi havia per aquells camins catorze morts extesos y setze ferits espaternegant.

CEL.—¡Quina brutalitat!... ¡Corre y corre com un mal esperit; devorar la distancia en carrera boja, sense cap propòsit, sense cap finalitat, per sport, per vanitat, per pura fanfarronada!...

MAR.—Ni més ni menos. Tanta utilitat portan al género humá aquestas valentías, com la partida de *tuti* que sobre la taula d' un café jugan dos rentistas ociosos.

(Un' altra pausa).

CEL.—¿Sabs qué pensava?... Si féssim un escarment, repetint ab els automòvils de mar lo que va succehir ab els automòvils de terra?...

MAR.—Lo qu' es per mí...

CEL.—¿Comenso, donche?

MAR.—Quan vulguis...

Cambiant repentinament d' aspecte, el Cel s' envuola y 'l vent comensa á bufar. El Mar, que no necessita sinó una petita indicació per encrespase, posa en moviment las sevas onadas més gigantesques, en mitj d' un tarrabastall aixordador.

L' una darrera l' altra, las canoas automòvils son engolidas per las ayguas, pesi als esforços que 'ls barcos de guerra fan pera lliurarlas del naufragi.

Realisada pels dos furiosos elements la empresa ab tanta malignitat ideada, tornan las cosas al seu primitiu estat.

El Cel s' asserena y somriu.

El Mar, com satisfet de la seva obra, 's gronxa voluptuosament.

A. MARCH

LA CABORIA D' UN PAGÉS

S' estava á cal barber un pagés de Valloarca, assentat en un banch tot aguardant la tanda.

Perque no fos tan llarch el temps, ell s' ilustrava llegint els senmanaris

LA ESQUELLA y La Campana,

conmemorant la festa del Quixot de la Manxa,

y gosant ab els *sants*

més que ab las lletres claras,

mirant y remirant

y anant fullejant planas

se posava tot trist,

no veyá 'l qu' ell buscava.

Hasta que un parroquiá

va parlarli ab veu clara

dihentli:—¿Qué tenfu?

¿No us trobeu bé? ¿Que us passa?

Al qual li contestá:

—No res, mi *sinjó*, gracias.

Jo estava *talayant*

LA ESQUELLA y La Campana

que porta molts Quixots...

mes no *so* vist cap manxa.

LLERÓ VILA Y HUGUET

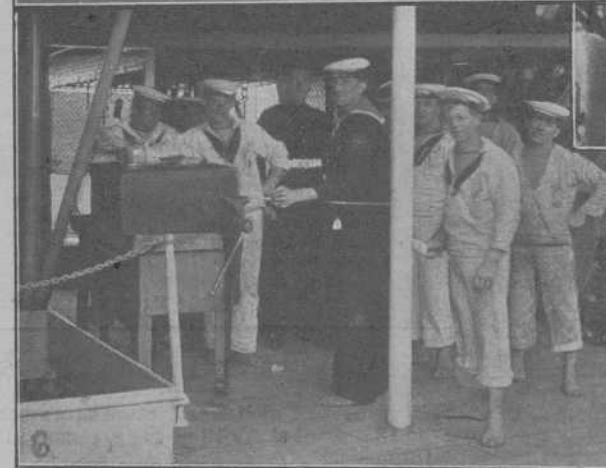
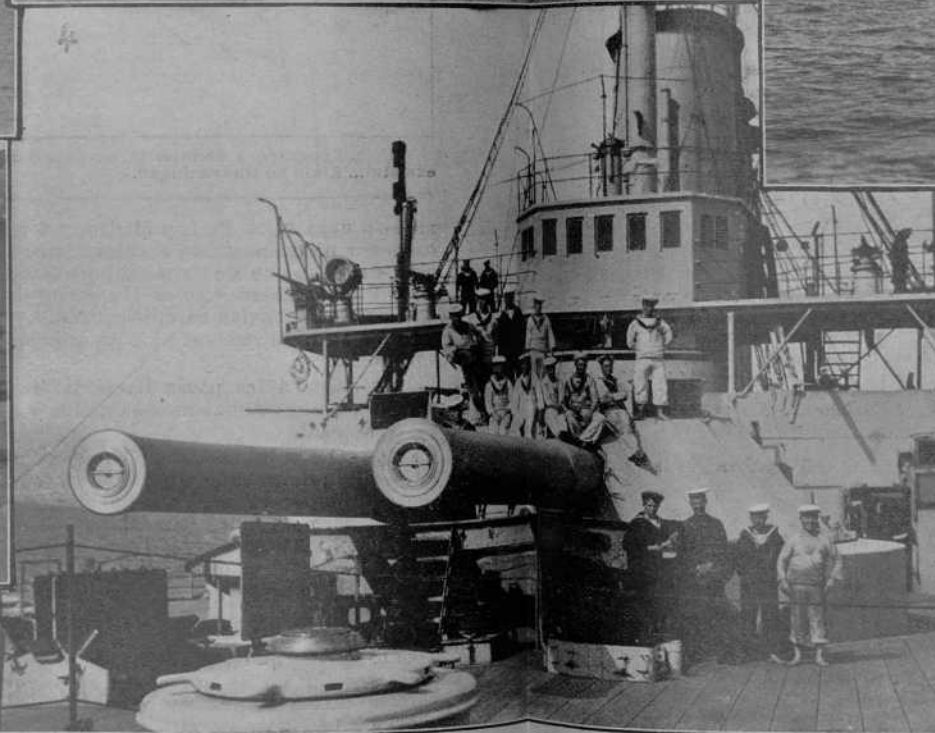
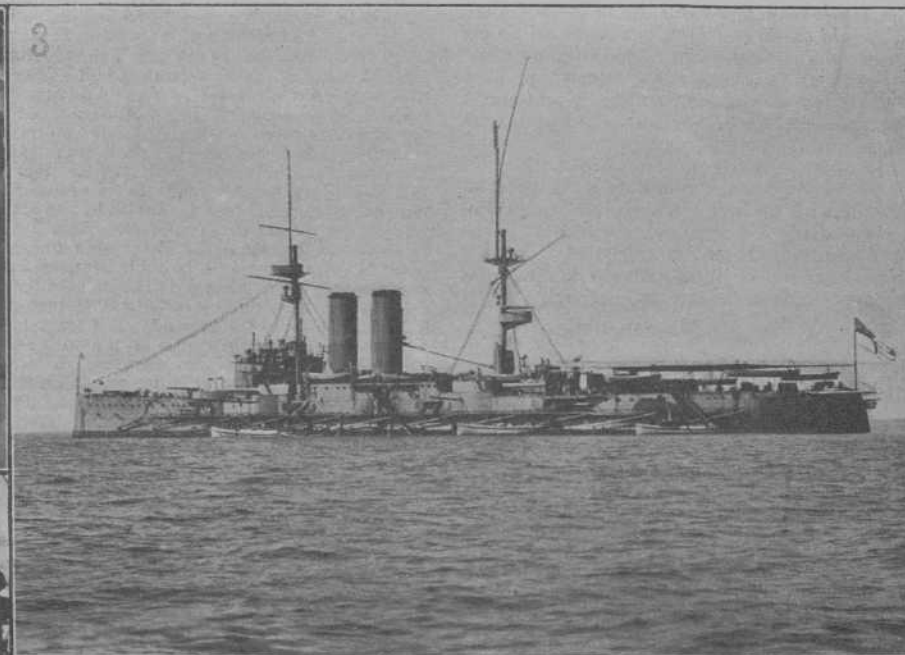
A CAN GARLANDA

Fassin el favor d' ajudarme á treure aquest compte: Del día 18 d' abril al día 18 de maig, ¿quánt hi va?

—Un mes just.

La esquadra inglesa á Barcelona

(Fotografías inéditas)

- 1.—L' acorassat *King Edward VII*, barco almirant. Desplassa 16,350 toneladas y porta 850 homes de tripulació.
- 2.—A bordo del *King Edward VII*.—Carregant un canó.
- 3.—L' acorassat *Illustrations*.
- 4.—Pont del acorassat *King Edward VII*.—Els dos grans canóns de proa.
- 5.—L' oficial de guardia (el de la dreta) y un company seu.
- 6.—Taller portátil de reparacions, sobre cuberta del *King Edward VII*.

Donchs ahir, 18 de maig, va fer un mes just que l'arcalde de Real Ordre, D. Gabriel Lluch, tingué la bondat de publicar una disposició en la qual s'hi llegia el següent paràgraf:

«Los automóviles deberán llevar dos faros de vidrios blancos el de la derecha y el otro de color verde, y el número de orden, con caracteres muy visibles, en la parte anterior y posterior del coche.»

Si'l senyor Lluch va dictar aquest bando per puras ganas d'enrahonar y fer broma, baixo humilment el cap y 'm retiro pel foro; pero si'l propòsit del arcalde de Real Ordre era posar fré á las extralimitacions dels automovilistas, tinch el sentiment de participarli que ha predicat en desert y que las sevas disposicions han sigut perfectament burladas.

Surti don Gabriel al carrer qualsevol dematí, qualsevol tarde, qualsevol vespre, y si veu un sol automòvil ab els fanals de reglament y'l número d'ordre, con caracteres muy visibles, posat al davant, al detrás ó en loch, me comprometo...—¿qué diré jo, que representi pera mí un verdader sacrifici?—me comprometo... á no dirli may més arcalde de Real Ordre.

La frescura que á Barcelona s'usa en aquest rengló... y en tots els demés, es verdaderament deliciosa.

Qualsevol se pensaria qu'entre l'arcalde de Real Ordre y'ls seus administrats s'hi ha establert un conveni tácit que suprimeix tota formalitat y contribueix á sostenir aquesta especie d'anarquia garlandesca que tan admirablement s'adapta á las nostras costums.

—Jo manaré—diu don Gabriel.

—Sí, senyor—contestan els seus subordinats:—y nosaltres no l'obehirém.

—Jo dictaré disposicions...

—Y nosaltres no'n cumplirém cap.

Y tots tan satisfets: l'arcalde, de ser arcalde y de donar ordres, y'ls altres, de passárselas per sota la cama y de poder continuar fent lo que més els acomoda.

Perque hi ha que tenir present qu'en el bando del senyor Lluch publicat el día 18 d'abril, á més de la clàusula citada al principi, n'hi havia un'altra que deya:

«Se prohibirá la circulación de los automóviles cuyos dueños no hayan solicitado el número correspondiente dentro del término de 15 días.»

Si en el terme de 15 días s'havia de solicitar el número y n'han passat ja trenta desde la publicació del bando, sense que aquést haja sigut cum-

plert per cap amo d'automóvil, ¿cóm es que s'auto-
riza la circulació d'aquestes màquines tan ràpides
com perilloses pels pobres mortals qu'aném á peu?

Dels avestrossos se conta que, una vegada han
fet els ous, els deixan abandonats á la sorra, dintre
d'un sot... y ¡ahí queda esol! Que 'ls covi el sol ab els
seus raigs, y si 'ls pollets volen néixer, que neixin.

Lo mateix fa ab las sevas disposicióne l'arcalde
de Real Ordre: las escriu, las publica... y ¡ahí queda
esol! Ja ha cumplert ab la seva missió. Publicadas
están: ara, el que las vulgui obehir, que las obehixi,
qu'ell ja no se'n ha de preocupar més.

Y després se queixará l'home de si la gent se
riu d'ell y de si li diuhen Carneestolts, fatxandero,
Tartarin y altres requiebros!..

¿Cóm vol que no li dignin, sant cristiá?

¡Si, comparat ab vosté, hi ha pallasso de circo que
resulta un modelo de serietat y de cordural!

MATÍAS BONAFÉ

LLIBRES

GARBUIX.—*Poesias festivas y humorísticas* de MANEL
RIBOT Y SERRA.—El mateix autor ho revela en una
composició «*d tall de prólech*» ab que inaugura 'l llibre;
aquest está compost de notes festivas escampadas durant
vint anys, constituint un aplech sense conjunt, ó millor
dit sense concomitancies de las unas ab las altres, for-
mant lo que se'n diu vulgarment un garbuix.

El llorejat poeta sabadellench domina aquest género y
'l cultiva ab verdadera trassa y sempre ab bon ayre lite-
rari. Sas composicions no son d'aquellas que ab sos acudits
fan fer un panxó de riure; pero en cambi 's llegeixen
ab gust, y 's fan notar per 'l enginy que revelan y per sa
esmerada versificació.

Aquí'n va una que no'm deixarà mentir. Y consti
que he triat, no la millor, sino la mes curta del llibre:

EL GUERRER Y 'L BURRO

FAULA

Era un guerrer animós
que anar á un torneig volia,
y sols un burro tenia
en lloch de un caball briós.

Pero á las justas aquellas
ell vá volguerhi assistir,
y del pas se va sortir
retallantli las orellas.

Quan hagué fet el retall
esclamá ab gran alegría:

—Ara ves qui no diria
que aquest burro es un caball!

Aná al torneig desitjat
y tal com César va fé;
arribá, vejé y vencé,
essent per tots aclamat.

Y al presentarse orgullós
davant la reyna encisera,
s'ohí 'l bram de una somera
molt patétich y amorós.

Llavors el burro, oblidant
el paper qu'estava fent,
vá respondreli al moment
ab altre bram resonant.

Y al sentir! tota els presents
esclataren en xiuladas,
y 's tornaren rialladas
els victors y aplaudiments.

Lo que la faula t'ensenya
no ho deixis caure en mal sach:
allá hont s'hi ha de anar de frach
no hi vagis may d'espardenya.

ESTUDIS POLÍTICS per LLUÍS DOMÉNECH Y MONTA-
NER.—Ab una serie de retalls de discursos inaugurals y
d'articles polítics, ha conjuminat *L' Avenç* un nou

tomet de sa *Biblioteca popular*, que comprén las següents
materias: *La Catalunya que volém; Mals vells d'Espanya;*
La qüestió catalana y Aspiracions y campanyas regiona-
listas.

Encare que 'l llibre sembla tenir un objectiu únic,
quin es la defensa de la solució regionalista, careix de
unitat y de base científica, no admetent punt de compa-
ració ab *Lo catalanisme* de don Valentí Almirall. El se-
nyor Doménech pinta la inveterada decadencia d'Espa-
nya coincident ab la transformació de que sigui objecte
l'Estat, al entrar en l'Epoca Moderna; pero no demost-
tra que la decadencia sigui filla necessaria de aqueixa
transformació ni convens tampoch quan tracta de soste-
nir que tornant á l'autonomía política dels antihs Estats
s'atancaria la decadencia de la nació. Els mals que
lamentem son molt més fondos de lo que alguns se figu-
ran y no's curan ab formalismes, es á dir aplicant el
remey á l'organización del Estat, sino atancant vigorosa-
ment la seva essencia. A la doble influencia del régimen
monárquich absolutista y de la intolerancia religiosa se
deu l'atrás de la nació y la falta d'impuls pera posarse
á la fila dels pobles avensats. Y 'l tractament no deu
aplicarse sols á Catalunya (si es que no's vol la seva se-
paració) sino á tot el cos nacional. A tal objecte está
més ben indicada la terapéutica que la cirurgia.

No ho comprén aixís el Sr. Doménech, y per aixó 'l
seu criteri resulta restringit y exclusivista.

Apart de aquestes reparos es just consignar que cam-
peja en el llibre bastanta erudició y qu'está escrit ab el
calor dels convensuts.

RATA SABIA

ROMEA

Haurém de deixar pera la senmana próxima 'l donar
compte de la nova producció de 'n Gual, *La fi de 'n To-
más Reynald*, estrenada dimecres en aquest teatre.

Pera ferho cumplidament me falta espay y temps.

TÍVOLI

Doña Juanita... Marina... La Muñeca... Ab aquestas
obras s'ha anat omplint el cartell, mentres se prepara 'l
estreno de la titulada *La Libertad*.

Ja veurém si aquesta *libertad* serà més castissa que la
que 'ns administra en Villaverde.

NOVETATS

En Frégoli, la nit del seu benefici feu un va-y-tot de
habilitat y travessura.

Y en justa correspondencia els seus admiradors feren
un va-y-tot de aplausos y d'entusiasme.

Ja ho diu 'l adagi de la terra: «Tal farás, tal trobarás».

L'Associació Musical de Barcelona, que á més de ser
la més antiga de la ciutat resulta ser també la més
constant y estudiosa, donará tres grans concerts els pró-
xims días 23, 25 y 27 del corrent mes, baix la direcció
experta del mestre Lamote de Grignon.

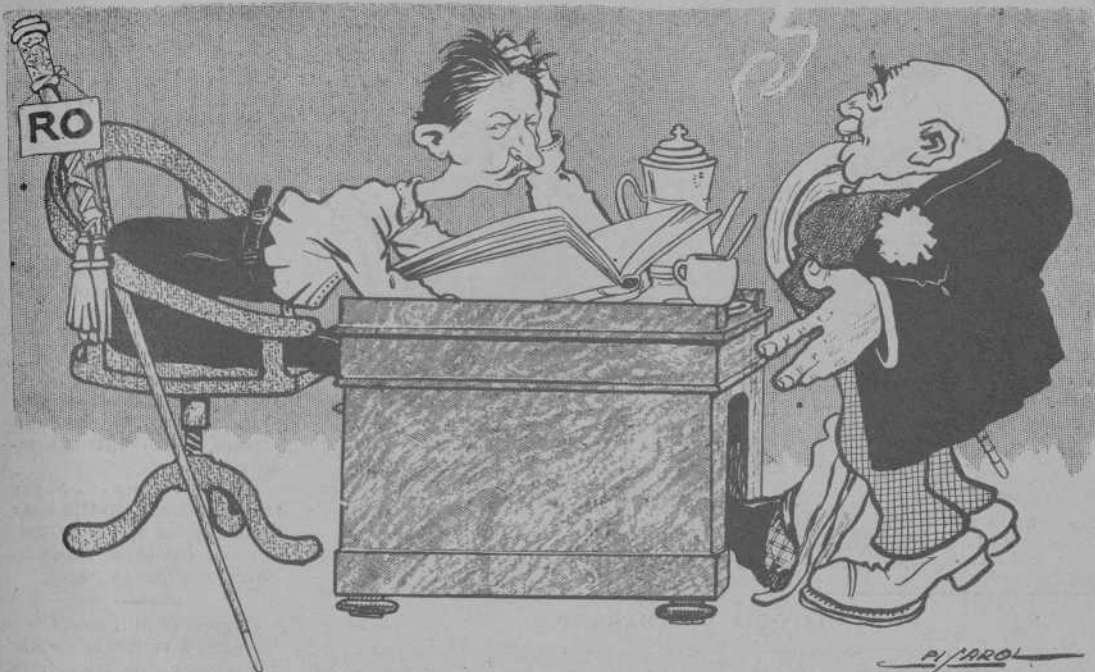
En ells, entre altres obras escullidíssimas, s'executarán
l'Oratori, op. 25 de Beethoven y las célebres cantatas de
Bach *Desperteu!* y *Jesús anima meva*, interpretadas pel
quarteto de solistas y las seccions coral y orquestal de
l'Associació formant un conjunt de 150 executants.

¡Un verdader regalo, que podrán saborejar els gour-
mets de la música excelsa!

CATALUNYA

Encare que *La Bohemia* en castellá, resulta ser la ma-
toixa *Bohemia* italiana, no deixava de inspirar curiositat
l'efecte que produhiria traduhida al idioma de Cervan-
tes... per mes que 'l Príncep dels Ingenis, si pogués sen-
tir aquells versos tan casulans y plens de llochs comuns,
estich segur que s'esgarriaría, exclamant:

DE COM EL SENYOR LLUCH ESTA PERDENT EL TEMPS

—¿Qué estudia aquí, don Gabriel?
 —La reforma, l' empréstit, el projecte de Tresoreria, l' arreglo de la Deuda, el plan de cloacas...
 —¡Ay! Massa, massa assignaturas... ¡Me sembla que 'l suspndrán!

«Apartad de mí, Señor
 ese cáliz de los ripios.»

Ab tot y aixó la manosajada ópera de 'n Puccini vá sortir molt rodoneta, essent aplaudida en els passatjes de costúm.

Pero perque vejim lo que son las cosas. Precisament l' única artista de la companyia espanyola que no es de la terra dels cigrons ni de las monjetas, l' agraciada Palermi, italiana de naixement y de pronuncia, es la que vá fer el copo dels aplausos y de l' admiració del públich. Presentá una Mimí de primera, y en l' acte de la mort sobre tot lográ arribar de una volada fins al cel ahont se desencadenan las grans ovacions.

Molt bé la graciosa Lopetegui en el paper de *Mussete* y esmerats y afortunats en sos respectius papers l' Iribarne, en Puiggener, l' Oliver y 'l baix, qual nom sento no recordar en aquest moment. Sols diré qu' es molt jove y té una veu fresca y pastosa, de la qual ne traurá molt bon partit quan posseheixi totas las picardias del ofici.

El mestre Baratta conduhí l' orquesta ab acert.

Ab tot aixó *La Bohemia* ha obtingut un éxit franch.

Pero lo qu' es á mí que 'm donguin *Diamèls*, *Filmons* y *Baucis*, y fins *Cuentos de Hoffmann*... Sí, senyors, encare que s' escandalissin, els diré que prefereixo la partitura d' Offembach á la de Puccini. La trobo molt més sincera y per tant la reputo com á més artística.

Per' aquesta nit está anunciat l' estreno, pero estreno verdader, es á dir de un' obra que 's presenta per primera vegada al públich. Tal es *D.ª Inés de Castro*, lletra d' en Ginard de la Rossa; música del mestre Costa Noguera.

Ja 'n parlarém.

EL GÉNERO XICH

S' ha refugiat en alguns testros del *Paralelo*, ahont se defensa tal qual, á uns preus inverosímils per lo módichs 10 céntims l' entrada á la funció d' aperitiu ó de vermuth; 20 céntims á las de més cos. Ni á ca 'l Afarta Pobres!

Y ab tot se posan obras novas. A *Apolo* vá estrenarse

una sarsueleta seria de costums de la costa andalusa. Se titula *Falucho* y es original la lletra del Sr. Rabassa y la música dels mestres Giner y Ceballos, tots ells valencians. L' obra en son concepte literari y musical resulta molt superior á algunas altres que 's representan á só de bombo, en testros de moltas mes campanillas.

En el *Nuevo* s' ha posat en escena una revista de circumstancias titulada *Los Quijotes modernos*, lletra dels Srs. Miquel y Angulo y música del mestre Cassadó.

No 's pot dir que no estigui bé; pero sosseja. Ab una mica més de sal y pebre, tindria un gust més acentuat.

N. N. N.

LA VIUDA EXPLÉNDIDA

(Poesia no premiada en els Jochs Florals d' enguany)

¿Quí no coneix á l' Anjona,
 la viuda més rodaxona
 que hi ha á Prats de Llusanés?...
 Dels que li han vist la botiga,
 no hi ha ningú que no diga
 que á lo menos val per tres.

Es una gran comercianta
 que ab la seva forea aguanta
 un comerç ab cinch taulells.
 Y per vendre es tan valenta,
 que lo mateix acontenta
 á n' els joves que á n' els vells.

A tothom dona palica,
 y sense ser molt bonica
 y dels trenta haver passat,
 dissimula un xich sas faltas
 ab la rojor de las galta
 y ab son nas arremengat.

Tothom sab que la fulana
 es una dona cristiana
 parenta d' un sacerdot.
 Per xó ningú la critica,
 porque ella jamay se fica...

OFICINA MUNICIPAL

-Dónguim un sello de mudansa.
-¿Que 's cambia de pis?
-No, senyor: el vull pel àlbum. Soch filatelista.

HISTORIA DEL BARRET

Com se portava ahir.

Com se porta avuy.

Com se portará demá.

més que á tot arreu hont pot.

Si te 'ls sentiments perfectes ho poden dir alguns subjectes á qui ella 'ls ha protegit, entre ells un apotecari jove, guapo, estrefalari qu' ara del poble ha fugit.

Com que te diners de sobras, li agrada 'l fer bonas obras y fa de gust els favors... D' ella un metje-cirujano, anomenat el cubano n' ha rebut de superiors.

Per xó alguna xafardera ha dit qu' era un xich lleugera; que te 'l cap ple de pardals y que la tempta 'l dimoni... pro aquest llevat testimoni llamp de Deu! jo dich qu' es fals.

Perque 's veji que 's honrada basta un detall que he cullit

Hi compareix una mare ab una criatura lesionada. Allá si que hi ha botiquín, instruments quirúrgichs y tot lo menester pera socorre un accident: lo únich que hi faltava en aquells instants era 'l metje.

Espera y aguarda tres minuts, cinch, set... El metje no compareix. Mentres tant, la pobra mare, presa de 'l angunia, té un cubriment de cor y una basca.

Als deu minuts compareix el galeno municipal. ¿No 'ls sembla que l' Ajuntament hauria d' augmentar 'l sou?

Perque en lloch d' assistir un cos, fá las cosas de manera que pugui assistirne dos.

Y la laboriositat sempre mereix un premi.

A Madrid un novillero en l' ayre. Se deya Angelillo y 'l badell va ferlo volar.

A Sevilla un aficionat va morir d' una cornada. En el deliri de l' agonía deya qu' encare que li tallessin

Que vfu sola ab la criada y dormen al mateix llit.

AUGUST PONCÉM Y COCA

ESQUELLOTS

La banda municipal haurá de pendre 'l nom de banda ambulatoria. Sempre está viatjant. Tot just arribada de Madrid ja la reclaman á Valence (Fransa) compromentense á costejarli 'ls gastos de passatge y estancia.

Casi valdria la pena de que l' Ajuntament, després d' haveria provehida d' uniformes, la provehis d' automòvils.

Aixís, á cada dos per tres, la banda podria anar d' una banda á l' altra, deixant de banda al poble de Barcelona que la paga.

Barcelona pintoresca.

Anant á veure la esquadra inglesa, dos passatjers d' un llahut van caure á l' aygua.

Fou menester auxiliarlos, y pel cas, ¿qué millor que la Caseta de l' Associació pera 'l salvament de náufrechs?

Allí van conduhirlos... y allí no hi van trobar més que un conserje entretingut en una cria de gallinas. D' elements d' auxili no n' hi havia: ni botiquín, ni llit, ni res.

Dels náufrechs que necessitin l' assistencia de la Associació benéfica ja 's pot ben dir «que han begut aygua.»

La escena al dispensari del carrer de Rosal.

las dos camas faria cara al toro per demostrar la seva valentia.

No hi ha necessitat de fer *meetings* contra las corridas.

De conseguir l'abolició de las mateixas se'n encarregarán més aviat els toros que 'ls oradors.

Fan més efecte las banyas que las llenguas.

Acaba de morir á Cadagne (Provensa) als 73 anys d'edat, l'eminent felibre Alfons Tavan.

Era l'penúltim fundador del *felibrige*: un dels set qu'en el castell de Fontsegugne iniciaren l'admirable moviment literari provensal, el 21 de maig de 1854.

Tots han anat morint l'un darrera de l'altre: l'Aubanel, en Roumanille, en Roumieux, en Brunnet, en Giera y ara últimament en Tavan.

Las sis branques de l'arbre gloriós han desaparegut totas... No queda més que la soca, robusta y ferma, personalisada en la gloriosa figura d'en Fredrich Mistral.

Vaja, que tan mateix al Sr. Fabra y Ledesma els seus companys de Consistori li han jugat una mala partida, al excluirlo en votació secreta de la Comissió de las festas de Juny, pera la qual l'havían designat públicament.

Y, per més vergonya, l'han excluït, mentres se trobava á la vila del Os, xalantse ab las festas del Centenari del *Quixot*.

Lo que haurá dit al enterarse'n:—¿Qué he fet jo, pobre de mí, perque 'ls meus companys me privin de remenar la *ginesta*?

Dinmenge va celebrarse ab gran animació la festa del arbre, en l'avinguda del Tibidabo.

D'arbre no se'n va plantar més que un.

Pero aixó sí, avants de colgarli las arrels, un pare capellá va benehirlo.

Ara no més falta veure quin efecte li farà aquesta regada de salpasser.

De totas maneras, m'agrada que la Iglesia comensi á interessarse per aquesta classe de festas.

Si desde temps antich hagués predicat l'amor al arbre, considerantlo obra de Deu y gala de la mare Naturallesa, ni el terror espanyol estaria avuy tan ras y pelat, ni s'hauria romput l'equilibri atmosfèrich, ni 'ls capellans anirían tan atrafegats ab las sevas rogativas *ad petendum pluviam*.

L'Iglesia que tan poderosament influeix en la migrada inteligencia de molta gent, faria un gran bé á Espanya si 'ls donava el següent consell:

—Tinguéu fé en las virtuts naturals del arbre y no haureu d'esperar res dels miracles.

No 'n tenia prou el famós don Lluís Doménech y Montaner ab el títol de *Gloria la més legitima de la nostra terra*, que ara un periódich de la seva corda l'acaba de proclamar *primat de Catalunya*.

CRIT DEL COR

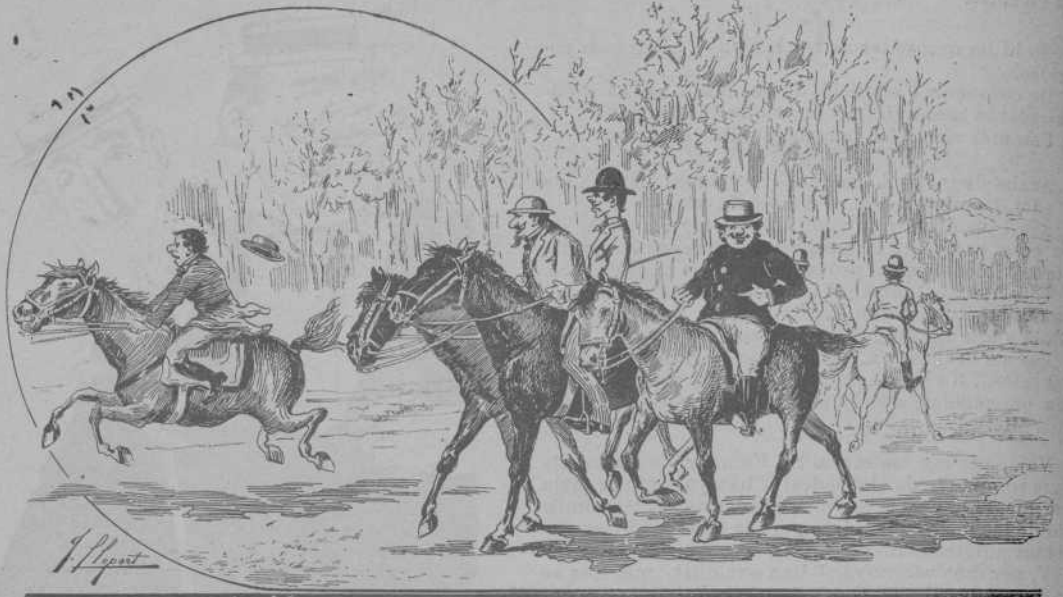
—¡Gracias á Deu que se'n van els inglesos!
—Si, pero no se'n van tots. Encare quedan els sastre, els sabaters, els sombrerers...

CONEIXENSAS ANTIGUAS

—¿Cóm va la oullita aquest any, Matilde?
—¡Hum!... Si algun benefactor no procura ploure aviat...

CABALLISTAS

—¿Qué us sembla aquest galop?
—Qu' es fàcil que acabi en massurka...
—O en tamborella...

Un dupte se m' ofereix: ¿qué ha volgut dir el periódich: *primat* ó *aprimat*?

Perque son molts els que observan que 'l Sr. Doménech de un quant temps ensá s' está enmagrint. ¡Tristas conseqüèncias de tenir que portar al damunt el pes feixuch de tanta gloria!...

Casi tota la premsa local ha saludat ab frases de cortesia ó de consideració la mort de *La Renaixensa*.

Unicament *La Veu de Catalunya* s' ha abtingut de donar compte de la seva desaparició. No ha tingut per ella ni l' adotzenada frasse de «Deu l' haja perdonada.»

Jo ja ho veig; dos cosas hi ha molt difícils de fer á un mateix temps. Aquestas dos cosas son: «riure y escriure.»

L' escultor Blay, gloria de la terra catalana, ha fixat la seva residència á Madrid.

—Un altre descostat!—exclamará algún company de causa.

Sense considerar que si la major part dels artistes catalans emigran, es senzillament perque en aquesta terra tan rica y ab tantas ínfulas de cultura no hi poden viure.

Si l' escultor Blay, en lloch de modelar estatuas, modelés candelas de séu ó fideus y macarrons es més que probable segur, que faria en poch temps una fortuna.

Repasant anuncis de periódich, hi trobo en un d' ells las següents ratllas:

«También en dicho pueblo (Folgarolas) hay para vender ó alquilar la casa donde nació el insigne poeta Rvdo. JACINTO VERDAGUER, Pbro., hoy día *arreglada para veranear.*»

¿Veritat que aquest anunci resulta monumental?
¿Quina necessitat hi ha, després de aixó, d' erigir un monument al insigne autor de *La Atlántida*?

Vostés veurán com Alemania, enamorada del exemple que li dona Catalunya, el día menos pensat treurá á la venta ó posará á lloguer per estiujer la casa de Schiller. Desengányinse: las ideas prácticas troban sempre imitadors.

S' acaba de veure en l' Audiencia de Londres, una causa relativa á un testament.

Compareix un testimoni, y 'l president del Tribunal li dirigeix la següent pregunta:

—¿Té germans ó germanas, vosté?

El testimoni respón que avuy no 'n té: y que l' únich germá que ha tingut fa més de 150 anys qu' es mort.

El tribunal en un principi prenía la cosa com una broma poch respetuosa; pero 'l testimoni va explicar el fet, y segons las xifras aduhidas, el seu càlcul resultava totalment exacte.

Son pare 's casá als 19 anys, y tingué 'l mateix any un fill que morí pochos días després de náixer. Als 75 anys torná casarse y tingué un altre fill, qu' es el testimoni. Aquest al prestar la declaració contava 94 anys d' edat. De manera que agregant 94 á 56 (diferencia entre 75 y 19, edat dels dos matrimonis) s' obté la xifra exacta de 150.

Xascarrillo de postres.

Un amic á un altre.

—Ves, ves heretje, que no mereixes que 't miri may més la cara.

—Ayay per qué?

—¿Te sembla poch estar tan temps sense escriure'm ni una malehida carta?

—Pero, home de Deu ¿no veus que no sabia la teva nova adressa?

—Per aixó mateix: podías haverme escrit preguntántmho.

Antoni López, editor, *Rambla del Mitj*, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm. 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^{ia}

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

30 céntimos
Provincias, 35

CUADERNO 3.º

DE

Barcelona á la vista

SEGUNDA SERIE

Acaba de ponerse á la venta

ESPLÉNDIDO ÁLBUM DE FOTOGRAFÍAS DE LA CAPITAL Y SUS ALREDEDORES

VAN PUBLICADOS LOS

Cuadernos 1.º, 2.º y 3.º

CONTENIENDO 16 VISTAS CADA CUADERNO

30 céntimos cada cuaderno. — Fuera de Barcelona, 35 céntimos

AVISO Pueden servirse los cuadernos de la 1.ª serie 1.º, 2.º, 3.º, 4.º, 5.º, 6.º, 7.º, 8.º, 9.º, 10.º, 11.º y 12.º, á Ptas. 0.º30 cada cuaderno.

La colección completa, encuadrada á la inglesa, Ptas. 8

COLECCIÓN DIAMANTE

Tomos 94 y 95

OBRAS MENORES DE CERVANTES

Con un prólogo de J. GIVANEL MAS

Dos tomos, Ptas. 1

LA RESURRECCIÓN

DE

DON QUIJOTE

NUEVAS Y JAMÁS OIDAS AVENTURAS

por el P. VALBUENA y caricaturas de SANCHO

Ptas. 1

BRIEUX

ELS TARATS Ptas. 1

JUAN PEREZ ZUÑIGA

SEIS DIAS FUERA DEL MUNDO

Con monos de XAUDARÓ — Ptas. 2

JAMES FILLIS

PRINCIPIOS DE DOMA

Y DE

EQUITACIÓN

Edición con 7 grabados

VERSIÓN ESPAÑOLA

DE

Arturo Ballenilla y Espinal

Un tomo en 8.º, Ptas. 15

Anuncis

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebalzas.

ELS INGLESOS A BARCELONA O LA INFLUENCIA DEL... SOL D' ESPANYA

Al desembarcar.

Als quinze minuts.

Un' hora després.

P. ARQ.